

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

241

Vragen van het lid **Boekstijn** (VVD) aan de minister voor Ontwikkelingssamenwerking over *een Nederlandse subsidie aan het project Black Economic Empowerment in Zuid-Afrika*. (Ingezonden 18 september 2009)

1
Heeft u kennisgenomen van de uitzending van zondag 13 september 2009 van het Zuid-Afrikaanse tv-programma Carte Blanche?¹

2
Is het waar dat de heer S. voor zijn activiteiten binnen het zogenaamde Black Economic Empowerment (BEE)-programma van Nederland € 500.000 ontving en hetzelfde bedrag van de Zuid-Afrikaanse overheid?

3
Is het waar dat in het bedrijf van de heer S. kuikens in een oude cementput werden gegooid waar hen een langzame dood wachtte?

4
Is het waar dat zwarte medewerkers dit bedrijf dat deelneemt aan het BEE-programma verstoken zijn van elektriciteit, water en riolering?

5
Is het waar dat de heer S. zijn medewerkers blanco cheques laat tekenen om zo verzekerd te zijn van subsidies?

6
Als het hier zwendel betreft, wat bent u van plan om te gaan doen om het subsidiegeld terug te vorderen?

¹ Carte Blanche, 13 september 2009
<http://beta.mnet.co.za/carteblanche/Article.aspx?id=3755>

Antwoord

Antwoord van minister **Koenders** (Ontwikkelingssamenwerking) (ontvangen 5 oktober 2009)

1
Ja.

2
Het Zuid-Afrikaanse bedrijf Serfontein Chickens was de lokale partner in een project dat is aangevraagd door het Nederlandse bedrijf Hendrix Poultry Breeders BV in het kader van het Programma Samenwerking Opkomende Markten (PSOM). Dit project heeft gelopen van 1 mei 2004 tot 20 december 2006. Het doel van het project was om een partnerschap op te richten tussen het Nederlandse en Zuid-Afrikaanse bedrijf voor de productie en verkoop van *Parent Stock* (hanen en hennen) en om twee *Black Economic Empowerment* productie eenheden voor broedeieren op te zetten. Het PSOM project is bekend onder de naam *Establishment of a Black Empowered layer Chain in South-Africa*. Het totale projectbudget bedroeg € 1.010.188, waarvan 50% (€ 505.094) als PSOM subsidie is uitbetaald aan de aanvrager (het

Nederlandse bedrijf). De projectpartners hebben zelf de resterende 50% geïnvesteerd in het project.

3, 4 en 5
Het Zuid-Afrikaanse TV programma Carte Blanche heeft in verschillende uitzendingen in augustus en september 2009 misstanden bij het Zuid-Afrikaanse bedrijf laten zien en beschuldigt dit bedrijf van misbruik van ontvangen subsidiegelden. De verschillende misstanden betreffen volgens Carte Blanche: 1) de afgesproken creatie van een *Black Economic Empowered* bedrijf zou alleen op papier bestaan met de zwarte eigenaren slechts als stromannen; 2) de inhumane vernietiging van mannelijke eendagskuikens tegen de gestelde normen in, tevens leidend tot vervuiling van de omgeving; 3) S. zou de dorpelingen die op zijn terrein wonen hebben afgesneden van water en elektriciteit en hen in grote armoede laten wonen. Het Zuid-Afrikaanse bedrijf Serfontein Chickens betreurt in een persverklaring de gebeurtenissen met de eendagskuikens en heeft toegezegd verbeteringsmaatregelen uit te voeren. Het PSOM project is in 2006 afgesloten en tijdens de looptijd en bij afsluiting zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd. Naar aanleiding van de recente bevindingen van Carte Blanche doet zich de vraag voor of deze al hebben

gespeeld tijdens de looptijd van het project. Tot op heden zijn daar geen aanwijzingen voor, maar de mogelijkheid bestaat dat de destijds aan de uitvoerder van PSOM (het uitvoerende agentschap EVD van het ministerie van Economische Zaken) gepresenteerde resultaten afweken van de feitelijk behaalde resultaten.

6

De twijfel over afwijking tussen gepresenteerde resultaten en behaalde resultaten van het project is aanleiding om een onderzoek in te stellen. Op 28 augustus jl. heeft het uitvoerende agentschap EVD de opdracht gekregen van mijn ministerie om dit onderzoek uit te voeren. Het doel van het onderzoek is om vast te stellen of er sprake is van het onrechtmatig besteden van PSOM-gelden die zijn uitbetaald aan de Nederlandse ondernemer ten behoeve van het project. Wanneer het onrechtmatig besteden van PSOM-gelden wordt aangetoond kan het onrechtmatig verleende bedrag teruggevorderd worden.